

Gräddfil för nydisputerade på förslag

Nydisputerade läkare som vill fortsätta med klinisk forskning bör få hamna i en särskild kvot då de söker nya forskningspengar. Det var en av de idéer för att underlätta rekryteringen av nya forskare som framfördes, då den kliniska forskningen debatterades på den medicinska riksstämman.

■ Varför ska jag forska? Den retoriska frågan ställde sig Viktoria Hjalmar, överläkare på Centrum för hematologi vid Karolinska sjukhuset, då hon tog ner »den kliniska forskningens kris« på ett konkret vardagsplan. Som nyligen disputerad har hon upplevt »en del bekymmer rörande klinisk forskning« då den ska kombineras med arbetet som doktor. Brist på pengar, tid och meritvärde gör att den forskningsintresserade läkaren i stort sett hamnar i läge noll efter disputationen, menade Viktoria Hjalmar, som dock inte saknade idéer för att öka forskningens attraktionsvärde.

– När man har disputerat måste man idag söka forskningsmedel i konkurrens med bland annat sin tidigare handledare, som kanske redan har ett stort antal publicerade arbeten att presentera. Nydisputerade borde därför hamna i en särskild kvot då forskningsanslag ska fördelas för att möjliggöra en nyrekrytering av kliniska forskare, sade Viktoria Hjalmar.

Mycket av den kliniska forskning som idag bedrivs är egentligen laboratorieforskning med en klinisk tillämpning, vilket Viktoria Hjalmar är kritisk till.

– Det är viktigt att man verkligen träffar patienterna. Det krävs en lobbyingsverksamhet mot anslagsgivarna i fråga

om definitionen av klinisk forskning och för att tydliggöra kravet på patientkontakt.

Vid symposiet framgick att enbart ALF-medlen, statens ersättning till landstingen för den undervisning och forskning som bedrivs på universitetssjukhusen, motsvarar fyra gånger den summa som Vetenskapsrådet fördelar totalt till området medicin. Därutöver tillkommer landstingens FoU-medel. Pengar till klinisk forskning tycks inte saknas, men professor Olle Stendahl från Hälsouniversitetet i Linköping efterlyste ändå en hårdare prioritering.

»Prioritera de bästa«

– Fakultetsanslag och rådsmedel svarar för mindre än 30 procent av den kliniska forskningens behov. För 10 år sedan kunde man finansiera sin forskning med dessa medel. Och av Vetenskapsrådets anslag till medicin går mindre än 30 procent till klinisk forskning.

– Jag menar att ALF-medlen och landstingens FoU-medel borde prioriteras hårdare, så att dessa pengar främst går till den bästa kliniska forskningen, sade Olle Stendahl.

– Jag får ingen högre lön eller bättre tjänst efter det att jag har disputerat. Varför ska jag då forska, undrade överläkare Viktoria Hjalmar, som dock presenterade flera idéer för att höja den kliniska forskningens attraktionsvärde.

Kjell Asplund, nyligen tillträd som överdirektör på Socialstyrelsen, lyfte fram strukturproblemen som en av de stora frågorna och efterlyste mer av klinisk interventionsforskning.

– Då jag kom till Socialstyrelsen i mitten av september hade mordet på utrikesminister Anna Lindh nyligen inträffat, och psykiatrien hade hamnat i fokus. Jag tycker i det sammanhanget att man blir bestört när det visar sig hur få svar det finns på enkla kliniska frågor, som om det finns effektiva metoder att påverka personlighetsstörningar, om det görs riskbedömningar och hur resultaten av dessa i så fall används, sade Kjell Asplund.

– Det behövs mer av klinisk interventionsforskning som ett led mellan å ena sidan experimentell basal forskning och kliniska och epidemiologiska observationsstudier, å andra sidan klinisk praxis.

Oro för den kliniska forskningen

Kjell Asplund var oroad över den kliniska forskningens allt svagare ställning generellt sett, som bland annat yttrar sig i ett stadigt minskat antal ansökningar till Läkemedelsverket om kliniska läkemedelsprövningar.

– Jag har också tittat på hur många forskningsprojekt som kan omsättas direkt i kliniken. Av projekt finansierade av Vetenskapsrådet handlar det bara om 0,9 procent, medan motsvarande siffror för Cancerfonden är 18 procent och Hjärt-lungfonden 14 procent.

Peter Örn

peter.orn@lakartidningen.se

Studier av nervceller belönades

Docent Ann Marie Janson, institutionen för neurovetenskap vid Karolinska institutet, fick i år ta emot Svenska Läkaresällskapets pris på 100 000 kronor till yngre forskare.

Ann Marie Jansons forskning har bidragit till nya synsätt på uppkomsten av Parkinsons sjukdom, genom att hon i djurmodeller kunnat visa att det ständigt pågår en nybildning av dopaminerga nervceller i hjärnan (se även LT nr 24, sidan 2112).

Ann Marie Janson presenterade sin forskning vid riksstämmans allmänna möte, som i övrigt bjöd på en resa genom den medicinska utvecklingen de senaste 60 åren under rubriken »Medicinens guldålder och dess framtid«. Moderator för mötet var den nu avgående rektorn vid Karolinska institutet, Hans Wigzell.